

กระทู้ถามที่ ๑๓๒ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๖ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง การบริหารจัดการปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ดังต่อไปนี้

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์กำลังประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ส่งผลให้เกิดปัญหาความแออัด การดำเนินการปรับปรุงพละตึนผู้ต้องขังและการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของเรือนจำขาดประสิทธิภาพ จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการศึกษาแนวทางการจัดตั้งเรือนจำเอกชน ซึ่งภาคเอกชนจะสามารถบริหารจัดการได้คล่องตัวและมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งกว่าภาครัฐ โดยในต่างประเทศมีภาคเอกชนเข้ามามีบทบาท ในการบริหารจัดการเรือนจำอย่างแพร่หลาย เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ แคนาดา เป็นต้น การจัดตั้งเรือนจำเอกชนสามารถทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับกระทรวงยุติธรรม ในการบริหารจัดการ เรือนจำมีการแยกประเภทความผิดที่สามารถลดจำนวนนักโทษ เช่น การแยกชั้นความผิดของผู้เสพหรือ ผู้ค้าของผู้ต้องขังโทษยาเสพติด การจัดตั้งเรือนจำเอกชนจะสามารถลดงบประมาณ ในการจัดสร้าง เรือนจำใหม่ซึ่งรัฐต้องใช้งบประมาณไม่ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ ล้านบาทต่อหนึ่งเรือนจำ ซึ่งเรื่องดังกล่าว เคยนำเสนอต่อกระทรวงยุติธรรมเพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเรือนจำเอกชน ในมาตรฐานที่กรมราชทัณฑ์เป็นผู้กำหนด นอกจากนี้ แนวทางดังกล่าวได้มีการกำหนดให้ผู้ต้องขัง ที่กำลังจะพ้นโทษหรือเป็นผู้ต้องขังชั้นดีหรือเป็นผู้ต้องขังที่มีทักษะความสามารถพิเศษ เช่น ช่างงานก่อสร้าง เข้าไปฝึกอาชีพในนิคมอุตสาหกรรมทัณฑสถานซึ่งเมื่อพ้นโทษออกไปสู่สังคมแล้วจะสามารถประกอบอาชีพ ที่มั่นคงในสังคมต่อไปได้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. การขับเคลื่อนการดำเนินการจัดตั้งเรือนจำเอกชนเพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ มีความคืบหน้าหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. การนำผู้ต้องขังชั้นดีหรือผู้ต้องขังที่มีทักษะความสามารถพิเศษ เข้าไปฝึกอาชีพในนิคม อุตสาหกรรมทัณฑสถานมีความคืบหน้าหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สุญญพัชร์ เกี้ยวข้อง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

จังหวัดกระบี่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๓๒ ร.

ของ นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย จังหวัดกระบี่
เรื่อง การบริหารจัดการปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

ข้าพเจ้า พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑ การขับเคลื่อนการดำเนินการจัดตั้งเรือนจำเอกชนเพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขัง
ล้นเรือนจำ มีความคืบหน้าหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑

๑. การบริหารจัดการเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจซึ่งกำหนดไว้
ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติต่อ
ผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักสากล เช่น ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติ
ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment
of Prisoners) (ข้อกำหนดแมนเดลา - Mandela Rules) หรือข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules)
เป็นต้น สำหรับการจัดให้มีระบบเรือนจำเอกชนจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
เรือนจำเอกชนขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งจะกำหนดให้อยู่ในกำกับดูแลของกรมราชทัณฑ์หรือไม่ก็ได้ เพื่อกำหนด
อำนาจหน้าที่ รวมถึงโครงสร้างหน่วยงาน บุคลากรและงบประมาณที่จำเป็นต่อการดำเนินการดังกล่าว
ประกอบกับการจัดตั้งเรือนจำเอกชนต้องคำนึงถึงความพร้อมเรื่องการบริหารจัดการโดยผู้เชี่ยวชาญ
การจัดหาผู้มีประสบการณ์ควบคุมผู้ต้องขัง ขอบเขตของการใช้อำนาจรัฐให้มีความเหมาะสม รวมถึง
การประเมินค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ

๒. การแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ กระทรวงยุติธรรม มีนโยบาย ดังนี้

๒.๑ กำหนดมาตรฐานพื้นที่นอนผู้ต้องขัง ๑.๒ ตารางเมตร/คน และเพิ่มพื้นที่นอน
ผู้ต้องขัง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ การจัดทำเตียงสองชั้น

๒.๑.๒ การสร้างเรือนจำแห่งใหม่เพื่อทดแทนเรือนจำเดิม

๒.๒ การลดจำนวนผู้ต้องขังด้วยการพักการลงโทษ

จากการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้กรมราชทัณฑ์สามารถลดจำนวน
ผู้ต้องขังจากจำนวน ๓๖๓,๘๒๕ คน (สถิติ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒) เหลือผู้ต้องขังจำนวน
๓๕๘,๓๖๙ คน (สถิติ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓) และเพิ่มพื้นที่นอนผู้ต้องขังจาก ๓๒๘,๗๓๓.๒๙
ตารางเมตร เป็น ๓๗๓,๐๑๕.๘๑ ตารางเมตร และปัจจุบันได้เพิ่มมาตรฐานพื้นที่นอนผู้ต้องขังเป็น
๑.๖ ตารางเมตร และยังใช้แนวทางดังกล่าวจัดการกับปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ มาจนถึงปัจจุบัน

คำถามข้อที่ ๒ การนำผู้ต้องขังชั้นดีหรือเป็นผู้ต้องขังที่มีทักษะความสามารถพิเศษเข้าไปฝึกอาชีพในนิคมอุตสาหกรรมทัณฑสถานมีความคืบหน้าหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๒

กระทรวงยุติธรรมโดยกรมราชทัณฑ์ได้มีการดำเนินโครงการ ๑ เขต ๑ เรือนจำอุตสาหกรรมและโครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรม” ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. โครงการ ๑ เขต ๑ เรือนจำอุตสาหกรรม

กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านกระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน เน้นให้ความสำคัญในการฝึกวิชาชีพและการส่งเสริมทักษะการทำงานให้ผู้ต้องขังในรูปแบบการจัดตั้งเรือนจำอุตสาหกรรมประจำเขต โดยให้เรือนจำแต่ละเขตร่วมกันพิจารณาความพร้อมหรือศักยภาพของเรือนจำในเขต เพื่อจัดตั้งเป็นเรือนจำอุตสาหกรรมประจำเขตภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการจัดตั้งเรือนจำอุตสาหกรรมประจำเขต โดยมีแนวทางในการดำเนินการจัดตั้งอุตสาหกรรม ๒ รูปแบบ คือ

๑.๑ การจัดตั้งเรือนจำอุตสาหกรรมภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

๑.๒ การจัดตั้งเรือนจำอุตสาหกรรมภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน

รวมทั้งกรณีที่เรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือนำภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

สำหรับประเภทการขับเคลื่อนเรือนจำอุตสาหกรรมในแต่ละเขต ดำเนินการ ดังนี้

เขต ๑ เรือนจำกลางสมุทรปราการ ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประเภท Call Center โดยมีการประสานความร่วมมือกับบริษัท ไนซ์ คอล จำกัด (Nice Call) ซึ่งบริษัทฯ ได้มีการดำเนินการปรับปรุงและก่อสร้างพื้นที่เพิ่มเติมภายในเรือนจำสำหรับเป็นสถานที่ดำเนินการ Call Center จากพื้นที่เดิมขนาด ๔๗ ตารางเมตร รองรับพนักงานได้ จำนวน ๒๙ คน โดยขยายพื้นที่ใหม่เป็นขนาด ๖๗ ตารางเมตร รองรับพนักงานได้ ๔๗ คน ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการปรับปรุงพื้นที่มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๑ คน

เขต ๒ เรือนจำกลางชลบุรี ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประเภทประกอบจักรยาน โดยมีการประสานความร่วมมือกับบริษัท มายจักรยาน จำกัด ซึ่งได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนทดลองดำเนินการฝึกวิชาชีพผลิตเต็มรูปแบบในศูนย์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรม โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ จำนวน ๔๗ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๖ คน

เรือนจำกลางระยอง ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมเกษตร โดยมีการประสานความร่วมมือกับบริษัท มณฑล รุ่งเรืองฟรุ๊ต จำกัด โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ จำนวน ๑๕๐ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๕ คน

เขต ๓ ทักษสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้านการเกษตร โดยทางทัศนสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริกได้มีการดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรโดยได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ในการจัดจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เช่น Facebook, Shopee และเพจเรือนจำ เป็นต้น โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน ๑๐๐ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๕ คน

เขต ๔ เรือนจำกลางอุดรธานี ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมแปรรูปแมลงจิ้งหรีดและหนอนแมลงวันลาย โดยเรือนจำกลางอุดรธานีได้มีการประสานความร่วมมือในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปแมลงกับบริษัท แมลงรวย จำกัด ในการจัดทำฟาร์มและแปรรูปแมลงจิ้งหรีดและบริษัท บี เอส เอฟแอลวาย จำกัด ในการแปรรูปหนอนแมลงวันลาย โดยจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปไปยังต่างประเทศซึ่งขณะนี้ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนอาหารและยา (อย.) เพื่อยกมาตรฐานการผลิตการแปรรูปอุตสาหกรรมอาหารดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน ๕๑ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๔ คน

เขต ๕ ทักษสถานหญิงเชียงใหม่ ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมตัดเย็บ (เสื้อ - กางเกงชุดวอร์ม) โดยทัศนสถานหญิงเชียงใหม่ได้มีการประสานความร่วมมือกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ซี เจ อินดัสทรี และได้มีการประสานความร่วมมือกับบริษัทไนซ์ คอล จำกัด (Nice Call) ซึ่งได้ดำเนินธุรกิจรูปแบบ Call Center โดยเป็นการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านการขายทางโทรศัพท์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานหรือร่วมกันกับทางบริษัท โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน ๗๓ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๑ คน

เขต ๖ เรือนจำกลางนครสวรรค์ ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเบเกอร์รี่ โดยเรือนจำกลางนครสวรรค์ได้มีการประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เบเกอร์รี่ซึ่งได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนอาหารและยา (อย.) เพื่อยกมาตรฐานการผลิตการแปรรูปอุตสาหกรรมอาหารดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน ๒๕ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๔ คน

เขต ๗ เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประเภหัตถกรรมและสิ่งประดิษฐ์ โดยเรือนจำจังหวัดสมุทรสาครได้มีการประสานความร่วมมือกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในขณะนี้เรือนจำจังหวัดสมุทรสาครกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการออกใบรับรองแสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการแม่ขุนุนการพัฒนาแพลตฟอร์มและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกอบรม จำนวน ๓๙๙ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๓ คน

เขต ๘ เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการซ่อมบำรุงรถยนต์ (ปะผุ เคาะพ่นสีรถยนต์) โดยเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานีได้มีการประสานความร่วมมือกับบริษัท เอส ซี จี จำกัด ๑๙ ในการให้ความร่วมมือพัฒนาอุตสาหกรรมการซ่อมบำรุงรถยนต์ โดยทางบริษัทฯ ได้ให้การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ จำนวน ๔๐ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๕ คน

เขต ๙ ทักษสถานบำบัดพิเศษสงขลา ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเรือนไม้ โดยทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลาได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ในการจัดจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เช่น Facebook, Shopee และเพจเรือนจำ เป็นต้น โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ จำนวน ๒๕๐ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๕ คน

เขต ๑๐ ทักษสถานหญิงกลาง ดำเนินการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมในครัวเรือนประเภทงานศิลปะประดิษฐ์ โดยทัณฑสถานหญิงกลางได้ดำเนินการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปะประดิษฐ์ในช่องทางร้านค้าออนไลน์ Shopee พร้อมทั้งจัดจำหน่ายในศูนย์จัดจำหน่ายกระทรวงยุติธรรม โดยมีผู้ต้องขังเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพ จำนวน ๑๐๐ คน มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการขับเคลื่อน จำนวน ๕ คน

๒. โครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรม”

การดำเนินโครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรม” (การพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาพฤตินิสัย โดยผู้ต้องขังไปทำงานในสถานประกอบการหรือนิคมอุตสาหกรรมซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวผู้ต้องขังที่จะได้มีโอกาสเรียนรู้และเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญสำหรับการออกไปทำงานสถานประกอบการนอกเรือนจำและการทำงานในอนาคตหลังพ้นโทษให้มีอาชีพมั่นคงไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินโครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรม” (การพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีการขยายการดำเนินการออกไปยังเรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตอุตสาหกรรมจำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ ๑) เรือนจำกลางสมุทรปราการ ๒) เรือนจำกลางระยอง ๓) เรือนจำกลางชลบุรี ๔) เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ๕) เรือนจำจังหวัดปทุมธานี ๖) เรือนจำจังหวัดลำพูน ๗) เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา ๘) เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๙) ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา ๑๐) ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันมีเรือนจำ/ทัณฑสถานเข้าร่วมโครงการเพิ่มเติมอีก ๑ แห่ง คือ เรือนจำกลางนครปฐม สำหรับเรือนจำกลางระยองไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้เนื่องจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมหนักใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีระดับสูงในการผลิต ซึ่งต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในระดับสูง

ปัจจุบันมีผู้ต้องขังเข้าร่วมโครงการ “สร้างงาน สร้างอาชีพ ฝึกทักษะการทำงานในภาคอุตสาหกรรม” จำนวน ๔๖๙ คน และมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๓๔ แห่ง (อ้างอิงจากข้อมูลเดือน สิงหาคม ๒๕๖๖)